

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.359.2024
Warszawa, 02 stycznia 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 5667 złożoną do Ministra Sprawiedliwości przez Pana posła Dariusza Mateckiego oraz innych posłów, uprzejmie przedstawiam następujące informacje.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Prokuraturę Krajową prokuratorzy z Zespołu Śledczego Nr 2 nie podejmowali decyzji w przedmiocie odmowy przekazania różańca oraz zapewnienia prawa dostępu do przedmiotów kultu religijnego osobom tymczasowo aresztowanym w śledztwie o sygn. 1001-22.Ds.1.2024.

Przypomnieć należy, że sposób wykonywania praktyk religijnych przez podejrzanych, wobec których zastosowano tytułem środka zapobiegawczego tymczasowe aresztowanie, określony został w art. 106 w zw. z art. 209 Kodeksu karnego wykonawczego oraz rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 września 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad wykonywania praktyk religijnych i korzystania z posług religijnych w zakładach karnych i aresztach śledczych (Dz.U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1546).

Z uzyskanych informacji wynika, iż osadzona, o której mowa w przedmiotowej interpelacji, została w dniu 25 kwietnia 2024 r. doprowadzona do magazynu depozytowego w celu odbioru paczki z książkami. Po otwarciu przesyłki i sprawdzeniu zawartości okazało się, że dodatkowo – bez wiedzy i zgody organu dysponującego, znalazły się tam dwa różańce. Po napisaniu prośby o wydanie rzeczonych przedmiotów wskazane różańce zostały wydane osadzonej dnia 9 lipca 2024 r.

Ponadto należy wskazać, że w Polsce wolność religijna jest zagwarantowana zarówno w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak i szeregu aktów prawnych o charakterze międzynarodowym, w tym w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, która w art. 9 przewiduje, że każdy ma prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania. Gwarancje te, w przypadku osób skazanych, osadzonych w jednostkach penitencjarnych, podkreślone zostały w podstawowym akcie prawnym regulującym kwestie wykonywania kar jakim jest ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024, poz. 706) – dalej: „k.k.w.”

Zgodnie z art. 102 pkt 3 k.k.w. skazany ma prawo w szczególności do korzystania z wolności religijnej. Prawo to wyraża się m.in. w możliwości swobodnego wykonywania praktyk religijnych, spotkań z duchownymi, uczestniczenia w nabożeństwach na terenie jednostek penitencjarnych i słuchania nabożeństw transmitowanych przez środki

masowego przekazu, nauki religii, jak również – zgodnie z art. 110a § 1 k.k.w., posiadania w celi przedmiotów kultu religijnego.

Osoby tymczasowo aresztowane korzystają co do zasady co najmniej z takich uprawnień, jakie przysługują skazanemu odbywającemu karę pozbawienia wolności w systemie zwykłym w zakładzie karnym typu zamkniętego i nie stosuje się do niego ograniczeń innych niż te, które są konieczne do zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego, utrzymania porządku i bezpieczeństwa w areszcie śledczym oraz zapobieżenia wzajemnej demoralizacji tymczasowo aresztowanych (art. 214 § 1 k.k.w.).

Szczegółowe zasady wykonywania praktyk religijnych i korzystania z posług religijnych w zakładach karnych i aresztach śledczych reguluje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 września 2003 r. wydane w oparciu o upoważnienie zawarte w art. 106 § 4 k.k.w. Przestrzeganie praw osadzonych w zakresie korzystania z praktyk i posług religijnych wynikających, zgodnie z § 2 pkt 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobu, zakresu i trybu sprawowania nadzoru penitencjarnego (Dz. U. Nr 152, poz. 1496), podlega kontroli przez sędziego penitencjarnego w trybie nadzoru penitencjarnego.

Służba Więzienna, działając w ramach swoich ustawowych kompetencji, gwarantuje osobom pozbawionym wolności w polskich jednostkach penitencjarnych przestrzeganie ich praw, w tym wolności religijnej, zgodnie z międzynarodowymi standardami humanitarnego wykonywania kary pozbawienia wolności.

Uwzględniając doniosłość omawianego zagadnienia regularnie prowadzone są szkolenia, które swoim zakresem obejmują kwestię respektowania praw przysługujących osobom pozbawionym wolności, w tym wolności wyznania. W ramach aktualnie realizowanych szkoleń zawodowych omawiane są m.in. kwestie źródeł prawa międzynarodowego, funkcje orzecznictwa sądów i trybunałów międzynarodowych, standardy penitencjarne na przykładzie Reguł Minimalnych ONZ oraz Europejskich Reguł Więziennych, opieki medycznej i religijnej. W 2023 r. przeszkolono 10817 funkcjonariuszy wszystkich pionów Służby Więziennej, a w 2022 r. odpowiednio 7641 osób.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, iż brak jest podstaw do ingerencji legislacyjnej czy wydawania wytycznych przez Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie określenia statusu przedmiotów kultu religijnego. Przestrzeganie praw osadzonych w zakresie wolności wyznania podlega kontroli przez niezależny organ, jakim jest sędzia penitencjarny, w trybie nadzoru penitencjarnego.

Centralny Zarząd Służby Więziennej ponadto na bieżąco gromadzi informacje dotyczące współpracy jednostek penitencjarnych z kościołami i związkami wyznaniowymi. Powyższe jest wystarczające dla zagwarantowania praw religijnych w zakładach karnych i aresztach śledczych w Polsce.

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/